

**UCHWAŁA NR XXI/218/21
RADY GMINY DRAGACZ**

z dnia 26 lutego 2021 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.¹⁾) oraz art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Przyjmuje się preliminarz wydatków na realizację Programu, o którym mowa w § 1, stanowiący załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dragacz.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Ludwik Borolewski

¹⁾Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2020 r. poz. 1492 oraz Dz.U. z 2021 poz. 41.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

Rozdział 1. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii określają obowiązki jednostek samorządu terytorialnego w zakresie podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożywania środków psychoaktywnych, a także wspierania przedsięwzięć temu służących. Realizacja tych działań może odbywać się na podstawie dwóch odrębnych programów lub jednego wspólnego uwzględniającego zadania gminy wynikające z obu ww. ustaw.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Uwzględnia on także cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, które zostały określone w Narodowym Programie Zdrowia oraz rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Opracowanie jednego spójnego programu jest celowe między innymi z tego powodu, że można ująć w nim działania profilaktyczne, które są właściwe w przypadku różnych uzależnień, bowiem występują w nich identyczne lub podobne mechanizmy, przebieg, czynniki ryzyka oraz czynniki chroniące. Ważne jest też to, że zadania wynikające z obu ustaw mogą być finansowane z tych samych środków.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 swoim zasięgiem obejmuje wielopłaszczyznowe działania, z których znaczna część jest kontynuacją działań z lat poprzednich. Program realizowany będzie w oparciu o środki własne gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Rozdział 2. Diagnoza w zakresie uzależnień na terenie gminy Dragacz

Na terenie Gminy Dragacz znajdują się 22 punkty sprzedaży alkoholu przeznaczonego do spożywania poza miejscem sprzedaży oraz 6 punktów gastronomicznych. Jeden punkt sprzedaży alkoholu przypada na 243 osoby. Jest to wartość niższa niż średnia krajowa, która na koniec 2018 roku wyniosła 295 osób na jeden punkt sprzedaży alkoholu.

Przy Urzędzie Gminy w Dragaczu działa Punkt Konsultacyjno - Terapeutyczny, w którym prowadzone są konsultacje i terapia dla osób uzależnionych i ich rodzin. Punkt jest dostępny raz w tygodniu w godzinach popołudniowych. W roku 2020 z porad i terapii w punkcie skorzystało łącznie 55 osób, w tym 27 osób uzależnionych, 4 członków rodzin osób uzależnionych, 5 osób doznających przemocy, 2 osoby stosujące przemoc oraz 17 osób z problemami rodzinnymi.

Osoby uzależnione i członkowie ich rodzin mogą szukać pomocy u członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której jednym z zadań jest motywacja osób uzależnionych do podjęcia leczenia i wskazanie sposobów na przezwycięzenie problemu uzależnienia. W 2020 roku do Komisji wpłynęło 13 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego, w tym złożone przez pracowników socjalnych - 7 wniosków i 6 złożonych przez bliskich osób uzależnionych. Członkowie Komisji przeprowadzili 16 rozmów z osobami zgłoszonymi, 9 osób skierowano na badanie do biegłych: psychiatry i psychologa w celu uzyskania opinii o uzależnieniu. GKRPA skierowała 3 wnioski do Sądu Rejonowego w Świeciu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego. Ponadto 1 osoba odbyła stacjonarne (zamknięte) leczenie odwykowe na oddziale szpitalnym.

Z problematyką alkoholową ściśle wiąże się zjawisko przemocy w rodzinie. W roku 2020 wszczęto 40 procedur Niebieskiej Karty w 31 rodzinach na terenie gminy, w tym w 19 rodzinach z małoletnimi

dziećmi. 21 interwencji wymagających wszczęcia procedury dotyczyło sytuacji, gdzie sprawca przemocy znajdował się pod wpływem alkoholu.

W planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniem od środków psychoaktywnych bardzo ważne jest rozpoznanie skali problemów na terenie gminy. W tym celu w roku 2020 przeprowadzono na terenie gminy badania jej mieszkańców dotyczące problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, przemocy domowej, rówieśniczej, cyberprzemocy, uzależnień behawioralnych, seksualności i profilaktyki. Przebadano trzy grupy społeczne: uczniów, dorosłych mieszkańców gminy oraz sprzedawców alkoholu.

Rozdział 3.

Diagnoza w zakresie uzależnień dzieci i młodzieży

W badaniu ankietowym wzięło udział 226 uczniów. Najliczniejszą grupę uczniów stanowili ankietowani w przedziale wiekowym 13-15 lat (54%), a następnie uczniowie między 10 a 12 rokiem życia (45%). 1% badanych miało 16-18 lat.

Pierwszy blok pytań skierowanych do uczniów dotyczył problemu alkoholowego. Jak wynika z analizy danych 10% ankietowanych spożywało alkohol jednokrotnie, 9% piło kilka razy. Do wielokrotnego używania napojów wysokoprocentowych przyznało się 2% respondentów. Zdecydowana większość - 79% przyznała, że nigdy w życiu nie spożywała alkoholu.

Badani, którzy mają za sobą inicjację alkoholową twierdzą, że zostali poczęstowani alkoholem - 47% lub, że rodzice dali im spróbować - 49%. Jak wynika z odpowiedzi uczniów 55% z nich nie spożywało alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni, 36% zdarzyło się to 1-2 razy, a 2% badanych 5-7 razy. Uczniowie sięgający po alkohol najczęściej wybierają piwo (79%), następnie szampana (47%) i wino (40%). Z ankiet wynika, że 91% uczniów mających za sobą inicjację alkoholową nie doznało przykrości z powodu jego spożywania. 2% uczniów z powodu spożywania napojów wysokoprocentowych miało problemy: rodzinne, w szkole, finansowe, z Policją, brało udział w bójkach lub kłótni. Kolejnym 2% pogorszyły się relacje koleżeńskie.

Następny blok pytań dotyczył problemu nikotynowego wśród osób nieletnich w gminie Dragacz. Zdecydowana większość badanych - 88% twierdzi, że nigdy nie sięgało po wyroby tytoniowe, natomiast 7% paliło jednokrotnie, 4% ankietowanych paliło papierosy kilka razy, a 1% - wiele razy.

Większość badanych - 65% sięgnęło po papierosy mając 11-13 lat. 23% w dniu inicjacji nikotynowej miało 14-16 lat, a 12% mniej niż 10 lat.

W kolejnym pytaniu badani mieli określić, ile razy w życiu palili e-papierosy. Jak wynika z danych 85% ankietowanych nigdy nie paliło e-papierosów, 8% paliło je jednokrotnie, 6% - kilka razy. Wielokrotnie po papierosa elektronicznego sięgał 1% uczniów. Problem ten jest widoczny, lecz nie alarmujący.

Następnie zapytano uczniów o to, ile razy w życiu zdarzyło się im zażywać środki psychoaktywne. Jak wynika z odpowiedzi badanych 97% z nich nigdy nie eksperymentowało z narkotykami, dopalaczami, czy też lekami w celu odurzenia się. 2% ankietowanych przyznaje, że zażywało jednokrotnie środki psychoaktywne, a 1% kilka razy. Badani uczniowie środki psychoaktywne dostali od kolegi/koleżanki - 80%, brali je wspólnie w grupie przyjaciół - 20%, bądź dostali od kogoś, kogo znali ze słyszenia, ale nie osobiście - 20%. Kolejne 20% ankietowanych nie wie skąd miało substancję odurzającą.

Badani uczniowie twierdzą, że najłatwiejszy jest dostęp do alkoholu - 41%, papierosów - 40% i e-papierosów - 27%. Większe trudności uczniowie mieliby w dostępie dopalaczy (dla 4% zdobycie jest łatwe) i narkotyków (dla 5% zdobycie jest łatwe).

Kolejny blok tematyczny dotyczył spostrzegania zjawiska przemocy przez uczniów ze szkół w gminie Dragacz. Jak wynika z danych, 27% uczniów doświadczyło przemocy. Większość - 73% nie ma takich doświadczeń. Uczniowie doświadczeni przemocy odpowiedzieli, że to koledzy ze szkoły byli jej sprawcami - 73%. Ankietowani uczniowie doświadczyli najczęściej przemocy psychicznej - 76% oraz fizycznej - 60%. 6% doznało przemocy seksualnej, a 8% zaniedbania tj. braku opieki i wsparcia. Z odpowiedzi respondentów wynika, że 32% z nich stosowało zachowania przemocowe wobec innych osób. Większość - 68% nie dopuściło się takich zachowań.

W opinii 68% ankietowanych cyberprzemoc to publikowanie obraźliwych treści na czyjś temat. W dalszej kolejności uczniowie wskazali na: naśmiewanie się z kogoś - 61%, agresję elektroniczną - 48%, naruszenie czyjejś prywatności - 47% oraz przewiska w stronę innych - 47%. 22% uczniów nie wie, czym jest zjawisko cyberprzemocy. Większość badanych - 62% nie doświadczyło żadnej z wymienionych wyżej form cyberprzemocy. 79% ankietowanych twierdzi, że nigdy nie stosowało zachowań przemocowych

w Internecie, natomiast 17% zdarzyło się wyzywać, 7% ośmieszać/poniżać kogoś, 4% grozić/straszyć, kolejnym 4% podszywać się pod kogoś, 3% szantażować oraz rozsyłać ośmieszające filmiki/zdjęcia - 3%. 1% respondentów wskazał na wyłudzenie pieniędzy.

Kolejny blok tematyczny dotyczył spostrzegania podejmowanych działań profilaktycznych przez dzieci i młodzież z gminy Dragacz. W pierwszym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o wskazanie najciekawszych i najefektywniejszych według nich zajęć. Najwięcej odpowiedzi padło na zajęcia warsztatowe z psychologiem lub innym specjalistą - 26%. Dla części respondentów najciekawsze są zajęcia z przedstawicielem Policji - 19%, z wykorzystaniem form multimedialnych - 18% oraz spektakl lub musical profilaktyczny - 16%. 40% wskazało na odpowiedź „nie wiem”, a dla 16% żadna z wymienionych form zajęć profilaktycznych nie jest interesująca. Bazując na uzyskanych wynikach badań można stwierdzić, że wielu uczniów ze szkół na terenie gminy Dragacz nie brało udział w zajęciach profilaktycznych lub ocenia je krytycznie.

Kolejny blok tematyczny był związany z używaniem przez dzieci i młodzież urządzeń elektronicznych, takich jak komputer, tablet, konsola do gier itp. Na wstępie uczniowie odpowiedzieli na pytanie dotyczące częstotliwości korzystania z tego typu urządzeń. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że 76% badanych codziennie korzysta z urządzeń elektronicznych, 20% zadeklarowało, że robi to od czasu do czasu, a 4% rzadko.

Następnie zbadano ile czasu w ciągu dnia uczniowie poświęcają na używanie sprzętu elektronicznego. Najwięcej osób korzysta z niego od 1 do 3 godzin dziennie (42%). 27% ankietowanych szacuje ten czas na 3-6 godzin dziennie, 10% od 6 do 10 godzin dziennie, kolejne 10% do 1 godziny, natomiast 6% powyżej 10 godzin dziennie. Tylko 5% respondentów deklaruje, że nie korzysta codziennie ze sprzętu elektronicznego. Badania wykazały, że z urządzeń elektronicznych codziennie korzysta większość młodych mieszkańców Gminy, a problem nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych może dotyczyć nawet 16% uczniów.

Uczniowie zostali zapytani, czy zdarzyło im się grać w gry na pieniądze. Styczność z tego rodzaju zachowaniem ryzykownym miało 32% badanych. Spośród uczniów, którzy przyznali, że grali w gry hazardowe 49% ankietowanych zdarzyło się 1-5 razy, 7% 6-10 razy, 1% 11-20 razy, 6% częściej niż 20 razy, a 38% ani razu. W ankiecie zadano również pytanie dotyczące pojawienia się poważnych problemów w związku z graniem w gry na pieniądze. Zdecydowana większość uczniów nie doznała poważnych problemów (99%), natomiast 3% ankietowanych wskazało na problemy finansowe. Badania wykazały, że w gry na pieniądze z nadmierną częstotliwością gra 7% uczniów, w związku z czym możemy stwierdzić, iż problem ten jest widoczny u części uczniów.

Rozdział 4.

Diagnoza w zakresie uzależnień dorosłych mieszkańców gminy

W badaniu dorosłych mieszkańców gminy Dragacz wzięło udział 182 respondentów. Ankietowanym zadano pytania dotyczące problemów społecznych występujących na terenie gminy. W badaniu ankietowym 71% próby badawczej stanowiły kobiety, a 29% mężczyźni. Najlicniejszą część badanej społeczności stanowiły osoby między 36 a 45 rokiem życia - 30%. Ankietowani w wieku 26-35 lat tworzyli grupę 19% badanych. 18% badanej populacji miało 46-55 lat, 15% 56-65 lat, 14% więcej niż 65 lat, a 4% mniej niż 25 lat.

Pierwszym diagnozowanym problemem społecznym w gminie Dragacz był problem alkoholowy. W niniejszym rozdziale przedstawiono tę kwestię z punktu widzenia mieszkańców, a także podjęto próbę oszacowania skali zjawiska oraz sprawdzenia wiedzy ankietowanych dotyczącej zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu.

W celu określenia skali problemów alkoholowych w gminie, poprosiliśmy dorosłych mieszkańców o oszacowanie, jak często spożywają alkohol. Spośród ankietowanych 22% deklaruje, że w ogóle nie pije alkoholu, zaś 27% badanych pije napoje alkoholowe kilka razy w roku. 15% respondentów sięga po alkohol kilka razy w miesiącu, 11% raz w miesiącu, 8% raz w tygodniu, 6% kilka razy w tygodniu, a 10% codziennie. Aż 29% badanych mężczyzn spożywa alkohol codziennie. Kobiety najczęściej spożywają napoje wysokoprocentowe kilka razy w roku - 33%. Badani przed 25 rokiem życia spożywają napoje alkoholowe najczęściej kilka razy w miesiącu - 38%, między 26 a 35 rokiem życia - kilka razy w roku - 26%, respondenci mający 36-45 lat - 27%. 16% 45-56 latków sięga po alkohol raz w tygodniu lub kilka razy w miesiącu, 21% 56-65 latków codziennie, a respondenci powyżej 65 roku życia kilka razy w roku - 28%. Najczęściej po alkohol sięgają ankietowani z wykształceniem podstawowym (43% codziennie). Najczęściej

spożywają alkohol osoby bezrobotne (35% codziennie), natomiast najrzadziej po niego sięgają respondenci pracujący w instytucji publicznej (60% kilka razy w roku, 40% nigdy). Analizując popularność napojów alkoholowych wśród dorosłych mieszkańców gminy Dragacz można zauważyć, że piwo (49%) oraz wino (46%) to najczęściej wybierane alkohole. Mieszkańcy sięgają również po wódkę - 23%, nalewki - 16%, whisky - 13%, likiery - 11%, alkohol własnej roboty - 5% oraz alkohol spoza legalnego źródła - 2%.

Badani przyznają, że po alkohol sięgają głównie dla towarzystwa - 66%, dlatego że lubią jego smak - 25% i bez konkretnego powodu - 20%. W dalszej kolejności wskazali na chęć lepszej zabawy - 8%, złagodzenie stresu - 8% oraz wpływ znajomych - 4%.

Z deklaracji badanych wynika, że 87% respondentów nigdy nie pracowało w stanie odurzenia alkoholowego, 4% badanych przyznało, że raz im się zdarzyło pracować pod wpływem alkoholu, 7% zdarza się to sporadycznie, a 2% często.

Z deklaracji mieszkańców gminy wynika, że 90% badanych nigdy nie prowadziło pojazdu pod wpływem alkoholu, 4% badanej populacji raz zdarzyło się kierować samochodem po spożyciu napoju wysokoprocentowego, kolejnym **4% zdarza się to sporadycznie, a 3% często**. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi 60% nigdy nie widziało, aby osoba nietrzeźwa prowadziła pojazd, zaś 18% zdarzyło się to rzadko. 16% jest zdania, że czasami dochodzi do sytuacji, że osoba nietrzeźwa prowadzi pojazd, a 3% wskazało na odpowiedź „często” lub „bardzo często”.

Interesująca wydaje się kwestia poglądu badanej społeczności na szkodliwość picia alkoholu w ciąży. 86% badanych zauważa, że ma ono negatywny wpływ na rozwój dziecka. Znaczące jest, że 10% ankietowanych deklaruje brak wiedzy na temat szkodliwości picia napojów wysokoprocentowych w ciąży, a **4% twierdzi, że ono nie szkodzi dziecku**. Większą świadomość na temat szkodliwości spożywania napojów alkoholowych mają kobiety. Wielu mężczyzn - 25% nie potrafiło określić, czy spożywanie alkoholu w ciąży szkodzi nienarodzonemu dziecku. Jednak aż 32% ankietowanych spotkało na terenie gminy kobiety w ciąży, które piły alkohol (13% rzadko, 13% czasami, 3% często, 3% bardzo często).

Biorąc pod uwagę powyższe wyniki badań możemy stwierdzić, że problem spożywania alkoholu wśród mieszkańców gminy Dragacz występuje w znacznym natężeniu:

56% badanych wypija więcej niż zalecana ilość alkoholu w ciągu całego dnia, w którym pije alkohol, 13% dorosłych mieszkańców wykonywało obowiązki służbowe pod wpływem alkoholu,

10% dorosłych mieszkańców prowadziło pojazd pod wpływem alkoholu,

32% ankietowanych w ciągu ostatnich 12 miesięcy widziało kobiety w ciąży spożywające alkohol.

Kolejny blok tematyczny pytań dotyczył problemu nikotynowego. Większość mieszkańców - 67% deklaruje, że nigdy nie paliło papierosów, zaś 26% twierdzi, że codziennie po nie sięga. Kilka razy w roku z wyrobów tytoniowych korzysta 3% badanych, 2% pali kilka razy w tygodniu, a 1% raz w miesiącu, kolejny 1% kilka razy w miesiącu oraz raz w tygodniu - 1%. Najczęściej palą papierosy osoby z wykształceniem gimnazjalnym, najrzadziej z wykształceniem wyższym. 13% dorosłych mieszkańców ocenia papierosy jako mało szkodliwe dla zdrowia. 12% dorosłych mieszkańców wypala dziennie powyżej 16 sztuk papierosów. Na podstawie badań można stwierdzić, że problem palenia papierosów wśród mieszkańców gminy występuje w dużym natężeniu.

Następnie zapytano ankietowanych o problem używania narkotyków. 5% badanych ma za sobą inicjację narkotykową, przy czym 1% sięga po środki odurzające kilka razy w roku, 1% kilka razy w miesiącu, kolejny 1% raz w tygodniu. 1% respondentów przyznaje, że codziennie sięga po środki odurzające, a 2% zdarzyło się to jednokrotnie. Inicjację narkotykową ma za sobą 3% kobiet i 10% mężczyzn. Części mężczyzn zdarza się zażywać środki psychoaktywne codziennie. Wyniki badań wskazują, że problem zażywania narkotyków, dopalaczy i substancji psychoaktywnych jest widoczny, ale nie alarmujący.

W kwestii przemocy 23% ankietowanych zna kogoś, kto doświadczył przemocy a 7% mieszkańców gminy doznało przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy, gdzie 2% z nich doświadczyło jej więcej niż 30 razy. Najczęściej przemocy doświadczyli ankietowani mający mniej niż 25 lat oraz między 26 a 35 rokiem życia. Osoby, które doświadczyły przemocy wskazywały że jej sprawcą był partner/partnerka (54%), mama (15%), mąż/zona (15%), nieznajomy (15%). Jak wynika z analizy wyników badań przemoc najczęściej stosowano w domu (77%). W dalszej kolejności ankietowani wskazali na miejsce publiczne (23%), pracę (8%), uczelnie (8%) oraz inne miejsca, bliżej nieokreślone (8%). Do aktu przemocy wobec badanych dochodziło również ze strony ojca (8%) oraz innych osób (18%). Analizując powyższe dane można stwierdzić, iż problem przemocy na terenie gminy Dragacz jest wysokim poziomie.

Jeśli chodzi o kwestię działań profilaktycznych prowadzonych przez gminę znaczna część dorosłych mieszkańców nie ma świadomości takich działań i nie wie, gdzie udać się po pomoc w przypadku doświadczenia problemów związanych z uzależnieniami lub przemocą. Tylko 10% mieszkańców zna bardzo dobrze dane kontaktowe do instytucji pomocowych i wie gdzie szukać wsparcia w razie problemów, a aż 20% dorosłych mieszkańców deklaruje brak wiedzy na temat miejsc, gdzie można się zgłosić w razie problemów. 15% mieszkańców działania podejmowane przez gminę ocenia dobrze a 11% badanych zaangażowanie władz lokalnych związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców ocenia niedostatecznie.

Następny blok pytań dotyczył korzystania z urządzeń elektronicznych. 90% ankietowanych korzysta z urządzeń elektronicznych. Zdecydowana większość - 70% z komputera, tabletu, telefonu komórkowego itp. korzysta codziennie, 13% od czasu do czasu a 7% rzadko. Badani na korzystanie z urządzeń elektronicznych w ciągu dnia poświęcają najczęściej 1-3 godziny (38%). 28% deklaruje, że na ten cel w ciągu dnia poświęca do 1 godziny, 16% 3-6 godzin, 3% 6-10 godzin, a 2% powyżej 10 godzin. 13% badanych nie korzysta codziennie z urządzeń elektronicznych. 89% ankietowanych twierdzi, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem nie doświadczyło żadnych negatywnych konsekwencji związanych z korzystaniem z ww. urządzeń, 3% wskazało na problemy ze zdrowiem, 2% na problemy w rodzinie, 1% na problemy w pracy oraz problemy finansowe. Całościowa analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że problem związany z nadmiernym korzystaniem z urządzeń elektronicznych nie przybiera w gminie Dragacz znaczących rozmiarów.

Na pytania dotyczące gier hazardowych zdecydowana większość deklaruje, że nie korzystała z gier na pieniądze (85%). 12% grało w gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem 1-5 razy, 2% częściej niż 20 razy, 1% 6-10 razy, kolejny 1% 11-20 razy. Graczami na pieniądze były najczęściej osoby mające mniej niż 25 lat. Najrzadziej zdarzało się to ankietowanym między 56 a 65 rokiem życia. Respondenci mający wykształcenie zawodowe lub średnie/pomaturalne najczęściej uprawiali hazard. Przede wszystkim zdarzało się to osobom, które pozostają bez pracy. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi 96% respondentów nie doświadczyło problemów w związku z uprawianiem hazardu. 4% badanych z powodu grania w gry na pieniądze straciło pracę. **15% dorosłych mieszkańców w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem grało w gry na pieniądze, z czego 2% częściej niż 20 razy.** Są to dane na poziomie alarmującym.

Rozdział 5.

Badanie sprzedawców napojów alkoholowych

W badaniu wzięło udział 16 sprzedawców napojów alkoholowych. Czterech (25%) ankietowanych uważa, że spożycie alkoholu w ich miejscowości wzrasta, natomiast 6 osób (37,5%) jest zdania, że utrzymuje się na stałym poziomie. 2 osoby wskazały na odpowiedź „maleje”, a 4 na „nie wiem”. Większości sprzedawców przytrafiła się sytuacja, w której osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie - 5 osób miało taką sytuację raz lub kilka razy, 2 badanych - wiele razy. Nigdy podobna sytuacja nie miała miejsca w punktach sprzedaży alkoholu według 7 badanych. 15 ankietowanych sprzedawców twierdzi, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem nie podało alkoholu osobie, która nie ukończyła 18 roku życia. **1 sprzedawca podaje, że zdarzyło mu się to wiele razy.** Jak wynika z deklaracji sprzedawców nie wszyscy badani sprawdzają dowód tożsamości w przypadku wątpliwości co do pełnoletności osoby kupującej alkohol. 3 badanych za każdym razem sprawdza dokument tożsamości, kiedy ma wątpliwości co do pełnoletności nabywcy alkoholu, natomiast raz lub kilka razy zdarzyło się to 3 badającym, wiele razy - 7 osobom. Nigdy wieku kupującego alkohol nie weryfikowało 3 ankietowanych.

Jak wynika z odpowiedzi, większość sprzedawców uważa, że w gminie zdarza się, że mieszkańcy prowadzą pojazd mechaniczny pod wpływem alkoholu. 10 sprzedawców jest zdania, że takie sytuacje zdarzają się rzadko, natomiast 6 ankietowanych twierdzi, że nie dochodzi do takich sytuacji.

10 osobom raz lub kilka razy przytrafiła się sytuacja, że nietrzeźwy klient próbował kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. 3 badanych spotkało się z taką sytuacją wiele razy, kolejnych 3 sprzedawców nie miało takiego doświadczenia. 3 badającym raz lub kilka razy przytrafiła się sytuacja w ciągu ostatnich 12 miesięcy, kiedy to sprzedali osobie nietrzeźwej alkohol, a 2 osobom - wiele razy. 11 sprzedawców twierdzi, iż nie sprzedawało napoju wysokoprocentowego osobie nietrzeźwej. 6 respondentom rzadko zdarza się wzywać policję do punktu sprzedaży alkoholu z powodu zakłócania porządku przez osobę znajdującą się pod wpływem alkoholu, natomiast 1 - czasami, kolejnej 1 - często.

3 ankietowanych twierdzi, że bardzo dobrze zna ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. 8 sprzedawców podaje, że zna poszczególne zapisy tego aktu prawnego, natomiast 2 osoby nie są pewne czy go znają. 2 badanych nie zna ww. ustawy, ale o niej słyszało, a 1 nie zna i nie słyszał o ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Jak wynika z odpowiedzi respondentów 10 sprzedawców brało udział w szkoleniu na temat odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, a 6 badanych nie zostało przeszkolonych. Niepokojący jest fakt, że tylko 5 respondentów udzieliło poprawnej odpowiedzi na pytanie, czy można dokonać sprzedaży napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim oraz na kredyt lub pod zastaw. Pozostali twierdzą, że ustawa reguluje kwestię sprzedaży alkoholu kobietom w ciąży. Po weryfikacji wiedzy na temat odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych, wynika, że niewielu sprzedawców wie komu zabrania się sprzedaży i podawania alkoholu.

Na podstawie przytoczonych wyników badań należy stwierdzić, że konieczne jest podjęcie działań profilaktycznych we wszystkich badanych grupach dotyczących większości badanych problemów

społecznych. Przedstawione w niniejszym programie zadania są odpowiedzią na potrzeby lokalnej społeczności w zakresie profilaktyki uzależnień i zachowań ryzykownych oraz ściśle związanymi z działaniem na rzecz rodzin i osób, których problemy te dotyczą.

Rozdział 6. **Cele Programu**

§ 1. Głównym celem Programu jest poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez profilaktykę i rozwiązywanie problemów wynikających z nadużywania alkoholu, używania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych i innych zachowań ryzykownych.

§ 2. Cel programu zostanie osiągnięty poprzez następujące zadania:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu poprzez następujące działania:
 - a) prowadzenie Punktu Konsultacyjno - Terapeutycznego przy Urzędzie Gminy w Dragaczu oferującego terapię dla osób uzależnionych,
 - b) zapewnienie pomocy psychologicznej osobom wymagającym wsparcia,
 - c) prowadzenie działań motywujących osoby uzależnione do podjęcia leczenia poprzez rozmowy motywujące, kierowanie na badanie przez biegłych, wnioskowanie o zastosowanie leczenia odwykowego,
 - d) finansowanie badań psychiatryczno - psychologicznych dotyczących uzależnienia,
 - e) pokrywanie kosztów postępowań sądowych,
 - f) współpracę z Poradnią Rodzinną udzielającą specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin, poradnictwa rodzinnego, małżeńskiego oraz poradnictwa prawnego,
 - g) rozpowszechnianie informacji o możliwościach uzyskania specjalistycznej pomocy w walce z uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej, prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:
 - a) prowadzenie Punktu Konsultacyjno – Terapeutycznego przy Urzędzie Gminy w Dragaczu oferującego wsparcie dla rodzin osób uzależnionych,
 - b) współpracę z Poradnią Rodzinną udzielającą specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin, poradnictwa rodzinnego, małżeńskiego oraz poradnictwa prawnego,
 - c) zapewnienie pomocy psychologicznej rodzinom osób uzależnionych i dotkniętych przemocą,
 - d) współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym, Policją, jednostkami oświaty, pomocy społecznej i ochrony zdrowia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - e) finansowanie wypoczynku letniego dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych alkoholizmem i przemocą w rodzinie,
 - f) finansowanie funkcjonowania telefonu „Niebieska linia” dla ofiar przemocy w rodzinie,

- g) rozpowszechnianie informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej,
 - h) organizowanie i finansowanie szkoleń dla realizatorów Programu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży - w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych:
- a) prowadzenie w szkołach na terenie gminy programów profilaktycznych oraz warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży (kontynuacja Ogólnopolskiej Kampanii Profilaktycznej „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Smart to znaczy mądrze (cyberuzależnienie)”, programów: „Cukierki”, „Domowi Detektywi”, „Spójrz inaczej na agresję”, „Leon”, „Spokój uważność żabki”, „Fantastyczne możliwości” i inne rekomendowane przez PARPA ukierunkowane na opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej, ograniczenie przyjmowania środków psychoaktywnych, zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców, ograniczenie zachowań ryzykownych,
 - b) organizowanie sportowych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w szkołach na terenie gminy,
 - c) prowadzenie zajęć w świetlicach wychowawczo - integracyjnych dla dzieci w sołectwach: Wielkie Stolno, Bratwin, Mniszek, Fletnowo, Dragacz, Grupa osiedle wojskowe i Grupa osiedle cywilne,
 - d) wyposażenie świetlic w sprzęt i materiały służące do prowadzenia zajęć integracyjnych,
 - e) organizowanie i finansowanie szkoleń dla realizatorów programu,
 - f) organizowanie przeglądu teatrzyków profilaktycznych dla dzieci z terenu gminy,
 - g) kontynuacja kampanii „Przeciw pijanym kierowcom”,
 - h) przeprowadzenie szkoleń dla rodziców w zakresie skutków wczesnej inicjacji alkoholowej dzieci, reagowania w przypadku zażywania przez nie substancji psychoaktywnych, gdzie zgłosić problem i szukać pomocy oraz jak rozmawiać z dzieckiem w przypadku podejmowania przez nie zachowań ryzykownych,
 - i) dofinansowanie kosztów utrzymania świetlic wiejskich, w których prowadzone są zajęcia integracyjno - wychowawcze,
 - j) finansowanie dożywiania uczestników zajęć wychowawczo - integracyjnych w świetlicach,
 - k) organizacja - we współpracy ze szkołami i świetlicami wiejskimi przedsięwzięć, mających na celu promocję zdrowego, wolnego od używek stylu życia oraz asertywnych zachowań i właściwych postaw społecznych,
 - l) szkolenie nauczycieli w celu uzyskania kwalifikacji niezbędnych dla realizatorów programów profilaktycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez:
- a) współpracę ze Stowarzyszeniem Specjalistyczna Pomoc Rodzinom „Nadzieja” w Grudziądzu i finansowanie specjalistycznej pomocy dla mieszkańców gminy Dragacz,
 - b) współpracę ze stowarzyszeniem „Nasza Gmina” w Dragaczu w zakresie działalności profilaktycznej,
 - c) współpracę z Policją, GOPS, jednostkami oświaty i ochrony zdrowia w zakresie podejmowania działań służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
 - d) finansowanie zajęć logopedycznych w lokalnych placówkach oświatowych,
 - e) współpracę z organizacjami pozarządowymi i dotowanie zadań wynikających z zapisów Programu, a realizowanych przez te organizacje;
- 5) prowadzenie działalności mającej na celu ograniczenie dostępu do alkoholu poprzez:
- a) kontrolę punktów sprzedaży alkoholu w zakresie przestrzegania warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,

- b) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców alkoholu - poprzez szkolenia dla sprzedawców,
- c) opiniowanie wniosków dotyczących zezwoleń na sprzedaż alkoholu,
- d) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Rozdział 7. Realizatorzy Programu

§ 3. Realizatorem Programu na terenie gminy Dragacz jest Wójt Gminy oraz następujące podmioty:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 3) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 4) Policja;
- 5) Gminna Przychodnia Zdrowia w Dragaczu z siedzibą w Dolnej Grupie;
- 6) Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji;
- 7) lokalne placówki oświatowe;
- 8) organizacje pozarządowe.

Rozdział 8. Źródła i zasady finansowania Programu

§ 4. Źródłem finansowania Programu są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

§ 5. Podstawę wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowi minimalne wynagrodzenie za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2020 r. poz. 2207).

§ 6. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za każdy udział w posiedzeniu.

§ 7. Członkom komisji przysługuje zwrot kosztów delegacji (diety, przejazdu, noclegi) na zasadach

określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 167) oraz rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania w celach służbowych samochodów osobowych, motocykli, motorowerów nie będących własnością pracodawcy (Dz. U. z 2002 r. Nr 27, poz. 271 z późn. zm.).

§ 8. W I kwartale 2022 roku Radzie Gminy w Dragaczu zostanie złożone sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021.

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr XXI/218/21
 Rady Gminy Dragacz
 z dnia 26 lutego 2021 r.

**Preliminarz wydatków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021**

Dział 851 – Ochrona zdrowia		142.240,00
Rozdział 85153 Zwalczanie narkomanii		5.000,00
- zakup materiałów i wyposażenia	§ 4210	3.000,00
- zakup usług pozostałych	§ 4300	2.000,00
Rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi		137.240,00
- dotacje celowe przekazane do samorządu wojewódzkiego na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego <i>finansowanie telefonu Niebieska Linia</i>	§ 2330	400,00
- składki na ubezpieczenie społeczne	§ 4110	3.000,00
- składki na FP	§ 4120	500,00
- wynagrodzenia bezosobowe <i>umowy-zlecenia, wynagrodzenie członków komisji</i>	§ 4170	92.050,00
- zakup materiałów i wyposażenia <i>materiały profilaktyczne, artykuły plastyczne i spożywcze dla świetlic</i>	§ 4210	4.000,00
- zakup energii	§ 4260	6.000,00
- zakup usług pozostałych <i>kolonie profilaktyczne, wycieczki, badania biegłych, szkolenia</i>	§ 4300	29.290,00
- różne opłaty i składki	§ 4430	1.000,00
- opłaty sądowe, komornicze	§ 4610	1.000,00

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii nakładają na gminę obowiązek uchwalania i realizowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

W programie na rok 2021 przewidziano kontynuację zadań realizowanych w 2020 roku oraz podjęcie nowych przedsięwzięć. Program przewiduje działania profilaktyczne ukierunkowane na dzieci i młodzież, ale również programy profilaktyczne dla dorosłych mieszkańców gminy. Przewiduje się też wsparcie psychologa, terapeuty w Punkcie Konsultacyjno-Terapeutycznym i inne działania naprawcze zmierzające do zapobiegania powstawania nowych problemów związanych z alkoholizmem i narkomanią, minimalizacją szkód społecznych i indywidualnych wynikających z uzależnienia. Program jest finansowany ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady

Ludwik Borolewski